

[Ministeren for Landbrug og Fiskeri.]

langt de fleste, jeg tror omkring 15 000 af samtlige Statshusmænd, har faaet konjunkturbestemt Rente.

Da Forrentningsprocenten i de senere Aar har ligget meget forskelligt for de større og de mindre Landbrug, er det fastsat i Lovens § 3, at den Forrentningsprocent, som der skal svares Rente efter, for Statshusmændenes Vedkommende skal udregnes for Landbrugsejendomme med indtil 10 000 Kr.s Grundværdi, saa at det bliver de mindre Landbrugs Forrentningsmuligheder, som lægges til Grund for Forrentningspligten og ikke Gennemsnitsprocenten for baade store og mindre Landejendomme. Ganske vist sagde Forslagsstilleren i sin Forelæggelsestale, at den Forrentningsprocent, som Statshusmændene betaler Rente efter, var udregnet efter den gennemsnitlige Forrentningsprocent for samtlige Landbrug. Han udtalte, at det, det gjaldt om,

„at fastsætte en Rente, der stod i umiddelbart Forhold til Statshusmændenes Betalingssevne, naaede man heller ikke ved den gældende Ordning. Renten er nemlig gjort afhængig af den gennemsnitlige Forrentningsprocent for samtlige Landbrug“.

Dette er helt forkert; det er det stik modsatte, der er Tilfældet, idet der staar i § 3, næstsidste Stykke:

„Landbrugets Forrentningsprocent udregnes af Landøkonomisk Driftsbureau i Forhold til Landbrugskapitalen, ansat til bogført Værdi, for Landejendomme med indtil 10 000 Kr.s Grundværdi“.

Denne Bestemmelse staar der netop, fordi man var klar over, at Forrentningsprocenten kan være meget forskellig i de store Brug og i de smaa Brug, og at der, da det her udelukkende er smaa Brug, det drejer sig om, bør foretages en Sondring ved Udregningen, saa at disse Husmandsbrug til enhver Tid kommer til at betale en Rente, svarende til den Forrentningsprocent, som findes inden for det mindre Landbrug. Forslagsstilleren har enten ikke læst § 3, som han foreslaar ændret, eller har manglet Argumenter for Ændringen, og Motiveringen har han kun kunnet finde ved at citere forkert.

To forskellige Deputationer af Statshusmænd har i Sommer henvendt sig til mig og anmodet dels om Lempelser i Rentebetalingen, dels om Ændringer i selve Reglerne for Udregningen af den konjunkturbestemte Rente, idet de gjorde gældende, at Rentevilkaarene efter de fastsatte Regler virkede heldigere under daarligere Forhold

end under gode, hvilket de ønskede at faa ændret.

En almindelig Nedsættelse af Rentebetalingen for Statshusmænd, der betaler konjunkturbestemt Rente, kan man imidlertid ikke gennemføre, uden at den ogsaa maa gælde for Statshusmænd, der betaler fast Rente, naar de skal have saa vidt muligt lige Vilkaar. Og at nedsætte den almindelige Rente, der er 4 pCt. eller i nogle Tilfælde $4\frac{1}{4}$ pCt., for forholdsvis langt større Førsteprioritetslaan, end andre Landmænd kan faa, og som ydes uden Kurstab, synes mig meget betænkeligt. Staten, det vil sige Skatteyderne, taber i Forvejen ikke ubetydelige Beløb paa disse Udlaan.

Jeg mener, at dette er fuldt forsvarligt af Hensyn til den sociale og samfundsøkonomiske Betydning, det har at oprette disse mange Hjem paa Landet. Ogsaa med Hensyn til Skatteyderne, som maa betale for Statens Tab ved denne Laangivning, er det efter min Mening mere end betænkeligt yderligere at sænke Renten, enten det sker direkte eller indirekte, som det foreslaas i Lovforslaget. Ikke mindst maa det være betænkeligt at paalægge de Landmænd, hvis Rentevilkaar er meget mere tyngende end Statshusmændenes, Ekstrabyrder i Form af Skattepaalæg til Lettelse af Statshusmændenes Rentebetaling.

Med Hensyn til Ønsket om en Omregning af Rentesatserne, saa at der blev større Fordel for Husmændene under bedre Konjunkturer end efter de nugældende Regler, mener jeg ogsaa, man skal være yderst forsigtig med at ændre disse Forhold, som der heller ikke bør laves om paa for ofte. Udsvingene maatte i saa Fald gøres mindre, for man kan naturligvis ikke lette Forhøjelserne i Rentesatserne opad og bibeholde Lettelserne nedad, hvilket vilde betyde en ekstra Lettelse. En Ændring, hvorved Udsvingene blev gjort mindre, kan nok finde Gehør hos Husmændene, naar det gaar opad, som i Fjor, men det er mere end tvivlsomt, om de vil være lige saa tilfredse med en saadan Ændring, naar det atter gaar nedad.

I Anledning af disse Deputationers Henvendelse har jeg dog anmodet Statens Jordlovsudvalg om en Udtalelse om en saadan Ændring i selve Udregningen, og denne Udtalelse vil formodentlig snart foreligge.